

RIKSADVOKATEN

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Sendes også pr. e-post til "lovavdelingen@jd.dep.no"

REF
201107915 ES SRY/bj

VÅR REF.:
Ra 11-532 GKL/jaa
615.4

DATO:
18.01.12

HØRING – BEHANDLING AV SIVILE KRAV ETTER TERRORHANDLINGEN 22. JULI 2011. FORSLAG TIL ENKELTE ENDRINGER I VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVEN OG STRAFFEPROSESSLOVEN

Det vises til høringsbrev av 7. desember 2011 med høringsnotat om ovennevnte.

Riksadvokaten, har – sammen med mange andre – gjentatte ganger understreket at saken etter terrorhandlingene 22. juli 2011 må behandles etter de regler og prinsipper som gjelder for straffesaker generelt. Det store antallet fornærmede og bistandsadvokater skaper utvilsomt praktiske utfordringer som trolig best lar seg løse ved å foreta noen justeringer i gjeldende lovverk. Som departementet er inne på, kan de konkrete utfordringene i "terrorsaken" løses gjennom en spesiallov som bare skal gjelde for behandling av denne saken. Vi er enige i utgangspunktet om at lovgivning generelt ikke bør rettes inn mot en enkeltsak, og har ikke innvendinger mot at de endringene som nå foreslås skal gjelde generelt.

Riksadvokaten slutter seg i all hovedsak til de vurderinger departementet har foretatt i høringsnotatet og som har resultert i forslag til endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven.

Til punktene 2-8

Ordningen med voldsoffererstatning, og lovreguleringen av denne, ligger i en viss grad på siden av riksadvokatens ansvarsområde. Vi er imidlertid enig i de tiltakene og endringene som er foreslått og som legger til rette for at erstatningskravene etter 22. juli 2011 i stor grad vil kunne behandles uavhengig av straffesaken. Etter riksadvokatens syn fremstår dette som en ubetinget fordel.

Forslaget til nytt annet ledd i straffeprosessloven § 93 c, og de føringene som er gitt i høringsnotatet, synes fornuftige. Det kan vurderes om en i proposisjonen bør utdype betydningen av at bestemmelsene i fjernavhørsforskriften "skal gjelde tilsvarende så langt de passer". Departementet ber eksplisitt om synspunkter på om en slik beslutning skal kunne påankes. Riksadvokaten har ingen motforestillinger til at beslutningen, som gjelder den praktiske gjennomføringen av saken i underinstansen, gjøres uangripelig. Dersom domstolene er lojale mot de føringene som gis, vil fjernmøte/"streaming" besluttes i ytterst få tilfeller, og det er vanskelig å se at en ankeinstans vil kunne komme til et "riktigere" resultat enn den domstol som skal avvikle saken. Beslutningen medfører ikke noe vesentlig inngrep overfor de

fornærmede og etterlatte som ikke får følge saken i hovedrettslokalet og de fratas ingen øvrige rettigheter. Dersom det mot formodning utvikler seg en praksis i strid med det som er forutsatt, bør dette formentlig kunne løses på annen måte.

Til punkt 9

Riksadvokaten er ikke kjent med at det i de to sakene det har vært oppnevnt koordinerende bistandsadvokat(er) har vært stilt spørsmål ved lovligheten av slik oppnevning eller vært nevneverdig uenighet om hvilke oppgaver de har skullet ha. Det er åpenbart fornuftig at det gis lovhjemmel for slik oppnevning, og – ikke minst – at det reguleres nærmere hvilke oppgaver koordinerende bistandsadvokat(er) skal ha.

Riksadvokaten er enig med departementet i at koordinerende bistandsadvokat som utgangspunkt bare bør ha en praktisk og samordnende rolle, herunder når det gjelder å stille spørsmål under bevisopptak/hovedforhandling (dog slik at hver enkelt bistandsadvokat skal kunne stille spørsmål til egne klienter). Det fremgår ikke klart av høringsnotatet om departementet mener koordinerende bistandsadvokat, slik Oslo tingrett foreslår, skal avgjøre om spørsmål skal stilles. Riksadvokaten er usikker, men antar han/hun ikke bør tillegges en slik "silingsfunksjon". Det å bli nektet å stille spørsmål under bevisopptak/rettsmøte kan oppfattes som høyst utilfredsstillende av bistandsadvokaten og klienten, og det bør ikke være opp til en annen bistandsadvokat å avgjøre om spørsmålet skal stilles. De forutsetninger som kommer til uttrykk i Ot.prp. nr. 11 (2007-2008), på s. 76 og 119 om henholdsvis dommerstyring og at det bare skal stilles supplerende spørsmål, antas forhåpentligvis tilstrekkelige for at ikke saken vidløftiggjøres gjennom bistandsadvokatens spørsmålsstilling. Vi antar for øvrig at en koordinerende bistandsadvokat i praksis sjelden vil la være å stille spørsmål en annen bistandsadvokat ønsker stilt, og at en silingsfunksjon uansett vil ha en helt marginal betydning.

Departementet heller til at koordinerende bistandsadvokat ikke bør ha som oppgave å stå for varsling av og orientering til øvrige bistandsadvokater, i alle fall ikke når det gjelder lovbestemte varslings- og orienteringsoppgaver. Riksadvokaten deler ikke denne skepsisen, og mener en slik funksjon nettopp bør kunne være en oppgave for koordinerende bistandsadvokat.

Vi er, i likhet med departementet, usikre på om koordinerende bistandsadvokat også bør ha egne klienter i saken. Dersom den koordinerende bistandsadvokaten skal ha en rent administrativ rolle, vil det være mindre problematisk med egne klienter enn dersom rollen også skal ha et bredere innhold, som f.eks. å uttale seg i prosessuelle spørsmål og lignende. I sistnevnte fall vil det lett kunne innvendes at det er vanskelig å skille de to rollene. En har naturlig nok begrenset erfaring å vurdere ut fra, og det kan være en fornuftig løsning å la loven åpne for begge muligheter og at det blir opp til domstolene å vurdere hva som er hensiktsmessig.

Det bør vurderes om § 107 d også skal innholde en forskriftshjemmel, slik at det på en relativt enkel måte kan gis ytterligere bestemmelser dersom det skulle vise seg å være behov for dette.

Tor-Aksel Busch

Guri Lenth
kst. førstestatsadvokat